CZU: 338.48:339.137.2:614 **https://doi.org/10.59295/sum2(11)2023_12**

SĂNĂTATEA ŞI IGIENA- FACTORI ÎN SPORIREA COMPETITIVITĂȚII SECTORULUI TURISTIC

Ina DOMBROVSCHI,
Universitatea de Stat din Moldova

Turismul și călătoriile sunt stimuli importanți pentru dezvoltarea economică, precum și pentru competitivitatea turistică a țărilor. În ciuda contribuției sale la creșterea economică, dezvoltarea sectorului turistic poate fi împiedicată de o serie de obstacole de natură diferită, care pot afecta competitivitatea acestui sector. Printre acestea am putea specifica, sănătatea și igiena în turism, care reprezintă o asigurare a condițiilor pentru menținerea sănătății publice și pentru ca turiștii să se simtă mai în siguranță, iar destinațiile turistice să devină mai competitive. În acest context, scopul acestui studiu este de a analiza importanța și relația dintre sănătate și igienă și competitivitatea destinațiilor.

Astfel, s-a pus accentul pe aspectele care contribuie la creșterea competitivității turismului și pe sănătatea și siguranța călătorilor. Prin intermediul indicelui de competitivitate turistică, au fost evidențiate criteriile care dețin o poziție dominantă în asigurarea condițiilor favorabile pentru turiști.

Rezultatele arată că sănătatea și igiena sunt piloni importanți care măsoară competitivitatea destinației. Analiza indică o corelație pozitivă între pilonul sănătate și igienă și competitivitatea generală.

Cuvinte-cheie: *turism, competitivitate, igienă, sănătate, turist.*

HEALTH AND HYGIENE - FACTORS OF INCREASING THE COMPETITIVENESS IN THE TOURISM SECTOR

Tourism and travel are important stimuli of economic development as well as tourism competitiveness of countries. Despite its contribution to the economic growth, the development of the tourism sector can be hampered by a series of obstacles of a different nature, which can affect the competitiveness of this sector. Among these we could specify, health and hygiene in tourism, which represents a provision of the conditions to maintain public health and to make tourists feel safer, and tourist destinations to become more competitive. In this context, the purpose of this study is to analyze the importance and relationship between health and hygiene and destination competitiveness.

Thus, emphasis was placed on the aspects that contribute to increasing the competitiveness of tourism and the health and safety of travelers. Through the tourism competitiveness index, the criteria that hold a dominant position in ensuring favorable conditions for tourists were highlighted.

The results show that health and hygiene are important pillars that measure the competitiveness of the destination. The analysis indicates a positive correlation between the health and hygiene pillar and overall competitiveness.

Keywords: *tourism, competitiveness, hygiene, health, tourist.*

Introducere

Turismul secolului XXI reprezintă un sistem dinamic care se află într-o continuă expansiune, iar strânsa legătură a acestuia cu domeniul sănătății a fost recunoscută la nivel mondial încă de la începutul anilor nouăzeci de către Organizația Pan Americană a Sănătății. Sectorul turismului poate fi afectat semnificativ de boli, salubritatea nepotrivită, riscuri care la rândul lor afectează prosperitatea economică a destinațiilor. Așadar, starea de sănătate și igiena în entitățile turistice este cheia competitivității turismului.

În ultimii ani, sănătatea și igienă reprezintă o prioritate pentru călători și pentru industria turismului, deci nivelul acestuia trebuie să corespundă anumitor criterii și să facă față schimbărilor și tendințelor sociale. De asemenea, acest indicator a devenit unul critic și primordial în contextul crizei pandemice cauzate de răspândirea virusului COVID-19. Deci, în pofida, contribuţiei sale la creşterea economică, dezvoltarea sectorului turismului poate fi îngreunată de asemenea obstacole, care pot afecta competitivitatea acestui sector. În acest context, Forumul Economic Mondial propune, prin intermediul Indicelui de Competitivitate în Călătorii și Turism (ICCT), pe lângă o metodologie de identificare a factorilor cheie care contribuie la creşterea competitivităţii turismului, şi instrumente de analiză şi evaluare a acestor factori.

Material şi metodă

Din punct de vedere metodologic, cercetările s-au bazat pe numeroase metode de investigare precum: metoda de analiză și sinteză, metoda comparațiilor, metoda monografică, preluarea statistică a datelor. La baza cercetărilor au stat informațiile publicaţiilor anuale ale Forumului Economic Mondial și datele statistice ale Biroului Național de Statistică a Republicii Moldova. Drept suport metodologic a constituit conceptele, publicaţiile, experienţa şi cunoștințele experților din domeniu și alte informații publice.

Rezultate şi discuţii

Se remarcă faptul că sectorul turismului poate fi afectat semnificativ de numeroase riscuri, printre care și situații de boală, epidemii/pandemii, condiții neigienice în companii turistice de cazare, care, la rândul lor, afectează prosperitatea economică a unei anumite regiuni. Indubitabil, pot apărea riscuri grave pentru sănătate în locaţiile cu facilităţi de cazare de proastă calitate, salubritatea nepotrivită, servicii medicale indisponibile sau/și utilizarea alimentară a apei de o calitate scăzută, necorespunzătoare standardelor Organizației Mondiale a Sănătății.

Aceste provocări ar putea amenința turismul în astfel de locații deoarece starea de sănătate și igiena în destinații joacă un rol vital în alegerea pe care o fac turiștii. Mișcarea persoanelor în scopuri turistice duce la răspândirea de boli infecțioase în zone geografice atât la un micro-nivel, cât și la macro-nivel. Turiștii ar putea să se confrunte cu riscuri legate de sănătate, în special în zone unde igiena unităților de cazare este compromisă. În plus, călătoriile internaționale continuă să crească an de an, iar acest lucru expune călătorii la diferite boli infecțioase.

Datorită faptului că turismul reprezintă o activitate economică importantă, este strict necesar ca să se aloce o atenție sporită sănătății și igienei spațiilor de cazare, aceste două elemente definitorii sunt de o importanță crucială pentru mulți turiști în alegerea destinațiilor și plănuirea vizitării unei țări.

Inspirarea turismului prin menținerea sistemului actual de proprietate de salubritate și igienă îmbunătățită în locurile de atracția turistică este o cale către dezvoltarea industriei turistice din orice țară. Igienizare adecvată (aranjamente propice de evacuare a apelor uzate, alimentări publice cu apă, colectarea deșeurilor menajere) poate îndrepta potențial afacerea înfloritoare a turismului către cel mai mare profit economic. Partea beneficiară a acestui proces poate fi rezervată ambelor părți: gazdă și oaspeți.

Turismul și călătoriile sunt stimuli importanți ai dezvoltării economice, precum și a competitivității turistice a țărilor. Luând acest fapt în considerare, este necesar să se includă un spectru larg de informații care influențează competitivitatea turismului. Pentru aceasta, a fost elaborat Indicele de Competitivitate în Călătorii și Turism (ICCT), care nu indică lista țărilor atractive pentru turiști, dar reprezintă indicele de măsurare a factorilor care contribuie la dezvoltarea călătoriilor (figura 1).

Indicele de Dezvoltare a Turismului și Călătoriilor (IDTC) este o evoluție directă a Indicelui de Competitivitate în Călătorii și Turism (ICCT), care este publicat bienal de către Forumul Economic Mondial. Indicele de Dezvoltare a Turismului și Călătoriilor evaluează și măsoară „setul de factori și politici care permit dezvoltarea durabilă și rezistentă a sectorului Călătorii și Turism (C&T), care, la rândul său, contribuie la dezvoltarea unei țări”.

Acest indice oferă perspective unice asupra punctelor forte și zonelor de dezvoltare ale fiecărei țări și sprijină eforturile lor de a îmbunătăți pe termen lung creșterea sectorului Călătorii și Turism (C&T) într-un mod durabil și într-o manieră rezistentă. În plus, oferă o platformă de valoare pentru formularea dialogului cu mai multe părți interesate în formularea de politici și acțiuni adecvate la nivel local, național, regional și global. Indicele este compus din cinci subindici, 17 piloni și 112 indicatori individuali, repartizați în coloane diferite.

Raportul de competitivitate în turism al Forumul Economic Mondial, a plasat Republica Moldova pe locul 77 în topul mondial, din 117 de state evaluate în anul 2021, cu un scor de 3,6 (pe o scală de la 1 la 7, unde 7 reprezintă indicele superior de calitate) (figura 2), în descreștere față de clasamentul anterior realizat în 2019, când se afla pe locul 81 din 117. Conform Clasamentului, Republica Moldova este inclusă în grupul țărilor din BALCANI și EUROPA DE EST alături de România și Bulgaria și alte 9 state europene.

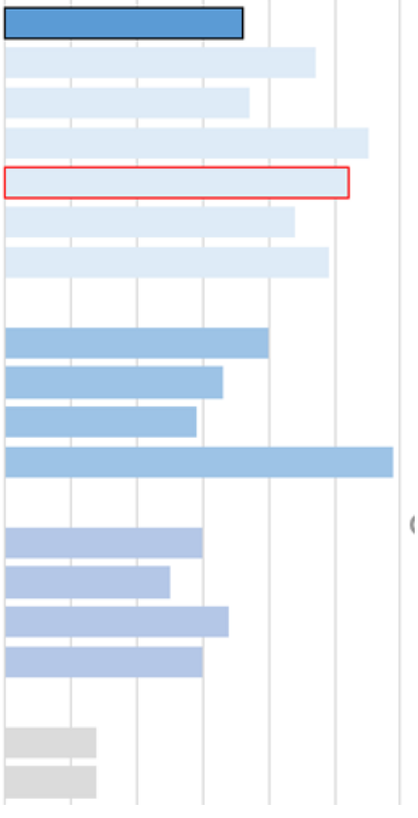
Fig. 1. Componentele Indicelui de Dezvoltare a Călătoriilor și Turismului, 2021.

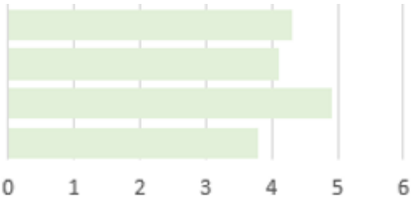
Sursă: elaborată de autor după datele furnizate de World Economic Forum – Travel & Tourism Development Index 2021.

Fig. 2. Indicele de Dezvoltare a Turismului Republicii Moldova, 2021.

	Poziția din 117	Scor scala 1-7
Indicele de dezvoltare a turismului și călătoriilor	**77**	**3,6**
Condițiile de desfășurare a activitații economice	**58**	**4,7**
Mediul de afaceri	81	3,7
Siguranță și securitate	57	5,5
Sănătate și igienă	50	5,2
Resurse umane și piața muncii	55	4,4
Pregătirea TIC	67	4,9
Politica de călătorie și turism în condiții de sprijin	**97**	**4,0**
Prioritizarea călătoriilor și turismului	96	3,3
Deschidere internațională	83	2,9
Competitivitatea prețului	23	5,9
Infrascturctură	**82**	**3,0**
Infrastructura transporului aerian	90	2,5
Infrasctrucuta terestră și portuară	65	3,4
Infrastructura turistică	80	3,0
Resursele cererii de călătorii și turism	**115**	**1,4**
Resurse naturale	109	1,4

Sustenabilitatea turismului și călătoriilor	**46**	**4,3**
Sustenabilitatea mediului	51	4,1
Reziliența și condițiile socio-economice	33	4,9
Cererea de cătătorii și turism, constrângeri și impact	77	3,8

Sursa: Realizată de autor în baza datelor Forumului Economic Mondial, https://www.weforum.org/publications/travel-and-tourism-development-index-2021/explore-the-data#report-nav

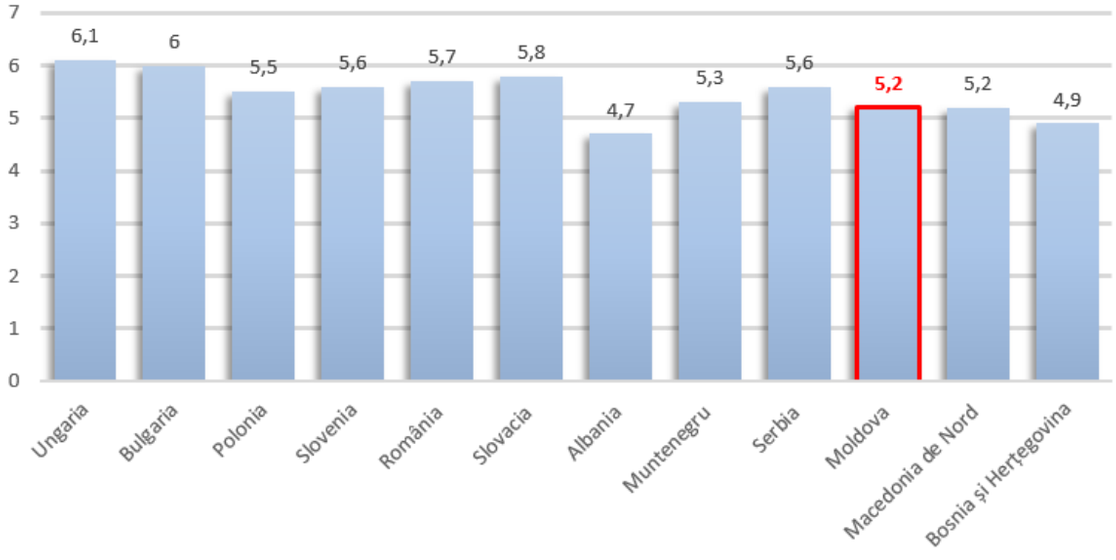
Raportul de competitivitate în turism al Forumul Economic Mondial, a plasat Republica Moldova pe locul 77 în topul mondial, din 117 de state evaluate în anul 2021, cu un scor de 3,6 (pe o scală de la 1 la 7, unde 7 reprezintă indicele superior de calitate) (figura 2), în descreștere față de clasamentul anterior realizat în 2019, când se afla pe locul 81 din 117. Conform Clasamentului, Republica Moldova este inclusă în grupul țărilor din BALCANI și EUROPA DE EST alături de România și Bulgaria și alte 9 state europene.

Chiar dacă un număr mare de elemente de bază încurajează oamenii să viziteze destinații, sănătatea mentală și fizică pentru relaxare detine o pozitie dominantă. Experimentarea unui mediu igienic în timpul călătoriilor face indivizii mai mulțumiți și nici o alternativă imediată nu poate înlocui această nevoie. În ciuda importanței igienizării și asigurării acesteia, conceptele sunt în curs de dezvoltare pentru a revizui protecția împotriva bolilor, dintre care unele pot fi fatale, în timp ce altele pot duce la îngrijiri medicale costisitoare. Pe măsură ce turismul crește, piața emergentă va fi, de asemenea, responsabilă pentru o fază de angajamente care joacă rolul unei asigurări.

Conform figurei 2, Republica Moldova a obținut un punctaj de 5,2 (pe o scală de la 1 la 7) alocat criteriului Sănătate și Igienă. Astfel, putem spune că, organizațiile turistice din Republica Moldova reușesc să asigure condiții sanitare favorabile turiștilor din țară și de peste hotare.

În comparație cu celelalte țări din grupul Balcani și Europa de Est, la criteriul Sănătate și Igienă, observăm că Republica Moldova este mai slab clasată, înregistrând un nivel comparativ mai scăzut în ceea ce privește serviciile de salubritate și apă potabilă. Din analizele realizate, vedem că Republica Moldova reușește să devanseze la acest capitol numai pe Bosnia și Herțegovina și Albania. Țările, precum Bulgaria și Ungaria dețin întâietate, înregistrând un indice de 6,0 și respectiv 6,1 (figura 3).

Fig. 3. Clasamentul după criteriul Sanatate și Igienă.

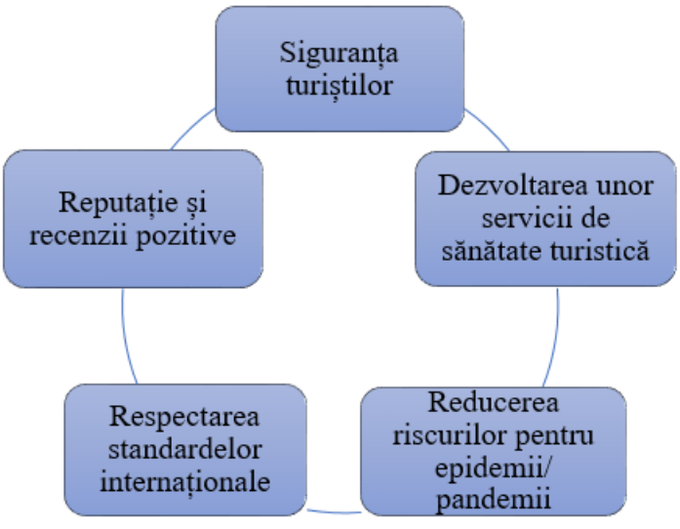

Sursa: Realizată de autor în baza datelor Forumului Economic Mondial, https://www.weforum.org/publications/travel-and-tourism-development-index-2021/explore-the-data#report-nav

Sănătatea și igiena este un pilon ce măsoară infrastructura de asistență medicală, accesibilitatea și securitatea sănătății. COVID-19 a evidențiat impactul potențial al bolilor transmisibile asupra sectorului Călătorii și Turism (C&T). În special, pandemia a demonstrat cât de important este sistemul de sănătate al unei țări atunci când vine vorba de atenuarea impactului pandemiilor și de a asigura condiții de călătorie sigure, precum și disponibilitatea și rezistența forței de muncă. În general, dacă turiștii sau angajații din sector se îmbolnăvesc, sectorul de sănătate al țării trebuie să fie capabil să se asigure că aceștia sunt îngrijiți corespunzător, măsurat prin disponibilitatea și accesul la medici, paturi de spital și servicii generale de asistență medicală. În plus, accesul la apă potabilă sigură și canalizare este important pentru confortul și sănătatea călătorilor și a localnicilor deopotrivă.

În acest context, sănătatea și igiena contribuie la sporirea competitivității sectorului turistic prin aspectele prezentate în figura 4.

Figura 4. Aspecte ale Sănătății și Igienei care contrubuie la sporirea competitivității turismului.

Sursa: Elaborată de autor.

Siguranța turiștilor este un prim aspect care generează garantarea competitivității turistice. Siguranța și sănătatea turiștilor este fundamentală pentru succesul acestei industrii. Investițiile în măsuri de securitate și igienă, cum ar fi curățenia și dezinfectarea riguroasă, asigurarea alimentelor și a apei potabile sigure, și gestionarea corespunzătoare a deșeurilor, contribuie la reducerea riscurilor pentru turiști și la creșterea încrederii acestora.

Dezvoltarea unor servicii de sănătate turistică: Unele destinații turistice dezvoltă infrastructură medicală pentru a oferi servicii de sănătate turiștilor. Aceasta poate include clinici medicale, asistență medicală de urgență și asigurări de călătorie. Aceste servicii pot face o destinație mai atractivă pentru turiști și pot contribui la sporirea competitivității.

Reducerea riscurilor pentru epidemii și pandemii: Evenimente precum pandemia de COVID-19 au demonstrat cât de vulnerabilă este industria turistică la astfel de crize de sănătate publică. Locațiile turistice care implementează măsuri de prevenire și răspuns la astfel de evenimente au o șansă mai mare de a supraviețui și de a rămâne competitive.

Reputație și recenzii pozitive: Turiștii tind să împărtășească experiențele lor de călătorie pe platforme online și în recenzii. O locație turistică curată și sigură va primi recenzii pozitive, ceea ce poate atrage mai mulți turiști. Pe de altă parte, probleme legate de igienă sau sănătate pot duce la recenzii negative și la o scădere a atractivității locației.

Respectarea standardelor internaționale: În industria turistică, aderarea la standardele internaționale de igienă și sănătate este esențială pentru atragerea turiștilor internaționali. Turiștii se așteaptă ca locațiile turistice să respecte aceste standarde pentru a se simți în siguranță și confortabil.

Pandemia COVID-19 a adus provocări considerabile sectorului turistic la nivel național dar și la nivel global. În timp ce unele regiuni au făcut față relativ rapid în limitarea răspândirii virusului, activitatea turistică a fost considerabil scăzută. Pentru a asigura mai bine sănătatea și siguranța călătorilor, ASEAN (Asociația Națiunilor din Asia de Sud-Est) a creat protocoale de siguranță și sănătate pentru a reduce posibila expunere la viruși și pentru a menține toată lumea sănătoasă.

Ghidurile ASEAN privind igiena și siguranța pentru comunitățile din industria turismului au fost dezvoltate special pentru a asigura sănătatea și siguranța călătorilor, a furnizorilor de servicii și comunităților implicate.

Concluzii

Succesul unei destinații turistice este determinat de modul în care aceasta reușește să garanteze și să asigure consumatorilor-turiști prin serviciile sale o experiență care depășește sau egalează concurenții. Sectorul turistic este vulnerabil la mai mulți factori și este supus mai multor provocări, care necesită eforturi cuprinzătoare în depășirea lor. Printre provocările care afectează competitivitatea sectorului turistic se întâlnesc și cele ce țin de asigurarea sănătății și securității, cum ar fi boli transmisibile, apă, canalizare și mediu, care afectează vacanțele turistice în pensiuni/cabane/hoteluri etc., determinând gradul de competitivitate a unei entități turistice în raport cu celelalte.

Potrivit ultimului raport al Forumului Economic Mondial, în 2021 Republica Moldova a pierdut poziții în clasament în cadrul pilonului „Igienă și sănătate", comparativ cu ultima evaluare, reușind să obțină un scor de 5,2 (pe o scală de la 1 la 7) și se află printre ultimele poziții din grupul țărilor din care face parte. Motivul principal ar fi condițiile neadecvate de salubritate, apa potabilă și mediu.

În acest context, pentru a avansa la acest capitol, merită de analizat care sunt rezervele de creștere și de inițiat anumite măsuri de revitalizare prin investiții în infrastructură, pentru a evolua în rating și a spori atractivitatea pentru turiști.

Referințe:

1. CROITORU, M. *Indicele competitivităţii în turism – analiză empirică România vs. Bulgaria. Economie teoretică şi aplicată*. Volumul XVIII (2011), No. 9(562), p. 110-128
2. NEACŞU, N. *Turismul şi dezvoltarea durabilă*. Editura Expert, Bucureşti, 2000, 228 p. ISBN973-9282-80-6.
3. PLATON, N., JURAVELI, T. *Oportunități de internaționalizare a întreprinderii turistice în contextul cooperării internaționale.* Economica, ASEM, nr. 3(109), 2019, p. 7-19. ISSN 1810-9136.
4. *Programul național de dezvoltare a turismului „Turism 2026" pentru anii 2022-2026.* (accesat 01.10.2023).
5. TURCOV, E. *Direcţii de dezvoltare şi promovare a turismului în Republica Moldova.* Monografie ştiinţifică. Ed. ASEM. Chişinău, 2002, 143 p. ISBN 9975-75-138-5.
6. TURCOV, E. *Coordonarea turismul*ui. Monografie. Editura ASEM, Chişinău, 2006, 208 p. ISBN 978-9975-75-007-3.
7. *Travel & Tourism Development Index 2021 Rebuilding for a Sustainable and Resilient Future.* Disponibil: https://www3.weforum.org/docs/WEF_Travel_Tourism_Development_2021.pdf (accesat 01.10.2023).
8. https://www.weforum.org/publications/travel-and-tourism-development-index-2021/explore-the-data#report-nav

Date despre autor:
Ina DOMBROVSCHI, Universitatea de Stat din Moldova.
E-mail: ina.dombrovschi@usm.md
ORCID: 0000-0003-3168-5244

Prezentat la 20.11.2023